

Handläggare
Anna Lindskog
Telefon: 08-508 25 248

Till
Socialnämnden
2019-04-16

Rekommendation till kommunerna om gemensam finansiering av ett mer samlat system för kunskapsstyrning i socialtjänstens verksamheter

Svar på remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2018/1845

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar till kommunstyrelsen på remiss om gemensam finansiering av ett mer samlat system för kunskapsstyrning i socialtjänstens verksamheter.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Lena Lundström Stoltz
förvaltningschef

Veronica Wolgast
avdelningschef

Sammanfattning

Socialtjänsternas verksamheter har tillsammans med Sveriges kommuner och landsting (SKL) under flera år arbetat med att utveckla en evidensbaserad praktik. Med hjälp av bland annat statliga satsningar har kvalitetsregister, nationella brukarundersökningar inom individ- och familjeområdet och funktionshinderområdet samt en nationell samordning för gemensam utveckling av kommunernas kunskapsstyrningssystem kunnat ta form. I och med att de statliga satsningarna har avslutats eller minskats har SKL gått ut med en rekommendation till samtliga kommuner om gemensam finansiering för att kunna fortsätta det påbörjade arbetet. För Stockholms stads del skulle finansieringen innebära cirka 1,7 mkr för åren 2020 till 2023.

Genom att gemensamt utveckla och etablera ett långsiktigt och hållbart stöd för kunskapsstyrning på olika nivåer skapas förutsättningar för att kunna tillhandahålla en mer jämlik, jämställd och evidensbaserad socialtjänst av hög kvalitet.

Förvaltningen anser att staden bör godkänna rekommendationen om gemensam finansiering och föreslår att nämnden hänvisar till detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bakgrund

SKL har den 14 december 2018 beslutat om en rekommendation till kommunerna avseende gemensam finansiering av ett mer samlat system för kunskapsstyrning i socialtjänstens verksamheter. Rekommendationen har skickats till landets samtliga kommuner.

Kommunstyrelsens i Stockholms stad har skickat ärendet på remiss till socialnämnden. Övriga remissinstanser i staden är stadsledningskontoret, äldrenämnden, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Östermalms stadsdelsnämnd, Stockholms läns äldrecentrum och kommunstyrelsens pensionärsråd.

Socialnämndens yttrande ska lämnas senast 2019-04-16 varvid omedelbar justering av ärendet behövs.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 10 april 2019.

Ärendet

SKLs kongress har beslutat att förbundet ska stödja medlemmarna i arbetet för en jämlik, jämställd och evidensbaserad socialtjänst. Utgångspunkten är att bästa möjliga kunskap ska finnas tillgänglig vid varje möte mellan socialtjänstens personal och deras klienter. Det ska vara lätt att göra rätt och det ska finnas förutsättningar för lärande.

Kunskapsstyrning omfattar de samverkande delarna:

- Kunskapsstöd
- Uppföljning och analys
- Verksamhetsutveckling, lärande och ledarskap

De nationella gemensamma utvecklingsinsatserna som har genomförts på dessa områden har till stor del bedrivits och finansierats inom ramen för överenskommelser mellan staten och SKL, tillfälliga centrala utvecklingsmedel inom SKL eller tillfälliga statsbidrag riktade till kommunerna.

Efter år 2016 är de omfattande överenskommelserna med staten, för utveckling inom socialtjänstens område, avslutade. Medlen som förut var riktade statsbidrag är nu, efter önskemål från kommunerna, generella statsbidrag. Vilket innebär att kommunerna nu själva kan prioritera hur dessa medel ska användas. För områden där kommunerna ser behov av en hållbar och långsiktig samverkan, struktur och stöd krävs nu en mer långsiktig finansiering, drift och förvaltning.

SKL har, i dialog med företrädare för medlemmarna, tagit fram ett förslag för att säkra en fortsatt gemensam utveckling för kunskapsstyrning inom socialtjänsten och den kommunala hälso- och sjukvården.

Förslaget omfattar en samlad gemensam kommunal finansiering och medverkan i ledning och styrning av:

- **de kvalitetsregister** som kommuner använder för kommunal hälso- och sjukvård inom främst äldreomsorg och om juridiska hinder undanröjs, möjlighet att utveckla andra register för socialtjänstens verksamheter.
- **stöd för uppföljning och analys** genom t.ex brukarundersökningar samt utveckling av gemensamma variabler för uppföljning av kvalitet och resultat
- **nationell samordning** för gemensam utveckling av kommunernas kunskapsstyrningssystem

Ovanstående satsningar beräknas kosta 19,5 mkr under 2020-2023.

Förslag i sin helhet innebär:

1. **att** rekommendera kommunerna att gemensamt, till SKL, finansiera viktiga förutsättningar för att arbeta evidensbaserat inom områdena uppföljning och nationell samordning till en kostnad av maximalt 19,5 mkr, vilket innebär ca 1,95 kr/invånare i kommunen. Finansieringen gäller för fyra år (2020-2023).

1.a att kommunerna bidrar till finansieringen av de nationella kvalitetsregister som kommunerna använder, för att säkra uppföljningen av den kommunala hälso- och sjukvårdens kvalitet och resultat med 14,6 mkr årligen. Denna summa inkluderar medel för utveckling utöver förvaltning.

1. b att kommunerna bidrar till finansieringen avseende stöd för systematisk uppföljning och analys av socialtjänstens kvalitet och

resultat, genom t.ex. brukarundersökningar med 2,4 mkr årligen. Denna summa inkluderar medel för utveckling utöver förvaltning.

1. c att kommunerna genom finansiering bidrar till nationell samordning och stöd för att utveckla kunskapsstyrning inom socialtjänstens verksamheter med 2,5 mkr årligen.

1.d att Stora AU som utgörs av arbetsutskotten för SKL:s socialchefs nätverk, Nationell samverkansgrupp för kunskapsstyrning i socialtjänsten (NSK-S) och nätverket för regionala samverkans- och stödstrukturer (RSS) tillsammans med SKL inledningsvis utgör en interimistisk styrgrupp för att leda arbetet.

2. att kostnaden fördelas per kommun utifrån beräkningsmodellen för SKL:s medlemsavgift. Medlemsavgiften baseras på befolkningen i respektive kommun. De fyra största kommunerna får en rabatt på 10 procent.

3. att en uttalad avsikt är att finansiering och organisering permanentas, där kommunerna så väl som staten bidrar långsiktigt.

4. att i en skrivelse informera kommunerna om rekommendation samt be dem meddela SKL sitt ställningstagande till det samlade förslaget senast den 15 juni 2019.

Föreslagen fördelning av kostnaden per kommun utgår ifrån beräkningsmodellen för SKL:s medlemsavgift. Medlemsavgiften baseras på befolkningen i respektive kommun. De fyra största kommunerna får en rabatt på 10 procent. För Stockholms stads del skulle det innebära en kostnad runt 1 686 700 Skr kr för år 2020 till 2023 (baserat på 961 609 invånare, 1,95 Skr per invånare och med en rabatt på 10 procent).

För att ovan beskrivna tjänster ska kunna tillhandahållas nationellt med stöd av SKL behöver merparten av kommunerna anta rekommendationen. Om merparten av kommunerna avstår från att anta rekommendationen kan SKL inte säkra att tjänsterna och stödet som SKL tillhandahåller kommer att kunna erbjudas nationellt framöver.

Av ärendet framgår att det stöd och de insatser som beskrivs ovan aldrig har finansierats genom medlemsavgiften till SKL. Stöden har tidigare utvecklats med medel genom statliga överenskommelser samt genom tillfällig gemensam finansiering från kommunerna. Undantaget är brukarundersökningarna inom IFO och funktionshinderområdet samt utveckling av gemensamma variabler

för uppföljning i socialtjänsten. Där har interna utvecklingsmedel från SKL avsatts under fem år, bl.a. för att utveckla och etablera dessa. Landstingen/regionerna bidrar i nuläget med ca 177 mkr för att utveckla kunskapsstyrningen, utöver medlemsfinansieringen. Om kommunernas 19,5 mkr och landstingens/regionernas 177 mkr skulle täckas in av medlemsavgifter skulle det innebära en fördubbling jämfört med nuvarande medlemsavgift. Det skulle även innebära en omprioritering av SKLs uppdrag.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ställer sig positiv till samtliga förslag i rekommendationen.

Förvaltningen vill särskilt framhålla att en utökning med medlemsavgiften till det dubbla och en omprioritering av SKLs uppdrag inte är ett aktuellt alternativ. Ställningstagandet handlar snarare om att stötta den nationella kunskapsutvecklingen eller välja att inte göra det.

Förvaltningen anser att det arbete och de summor som lagts ner på att ta fram kvalitetsregister, nationella brukarundersökningar och samordning kring kunskapsstyrningssystem är alltför viktigt för socialtjänstens utveckling för att plötsligt upphöra. Vidare ser förvaltningen att kommunerna via en gemensam finansiering får större möjlighet att påverka vilka kvalitetsregister och brukarundersökningar som man vill utveckla/prioritera framöver. En gemensam finansiering skulle även innebära att satsningar kan göras på lång sikt då man inte blir lika beroende av tillfälliga bidrag.

Då förslaget innebär en långsiktig tanke kring utveckling och medverkan bör dock staden internt se över sin representation i de olika grupperna som i nuläget jobbar med bland annat kvalitetsregister och brukarundersökningar. Staden bör även se till att man, om man väljer att anta rekommendationen, deltar mer aktivt i inrapportering till de olika systemen och mer strukturerat använder sig av dem i samband med planering och utvärdering.

Förslaget innebär en finansiering för åren 2020 till 2023 men med en grundtanke att det ska vara en permanent lösning. Utifrån den tanken bör en utvärdering av arbetet och finansieringsformen genomföras av SKL innan ställningstagande till fortsatt finansiering 2025 och framåt behöver göras. Vidare skulle det vara önskvärt att SKL tog fram principer kring vad som kan ingå i medlemsavgiften

och vad som inte kan göra det så att samarbetet framåt blir förutsägbart.

Förvaltningen anser att staden bör anta rekommendationen för att säkra det fortsatta nationella utvecklingsarbetet och föreslår att socialnämnden hänvisar till detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bilagor

1. Rekommendation till kommunerna om gemensam finansiering av ett mer samlat system för kunskapsstyrning i socialtjänstens verksamheter
2. Meddelande (15:2018) från SKL:s styrelse om Rekommendation till kommunerna